

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 2 marca 2015 roku - nr (...) - Zakład Ubezpieczeń Społecznych

I Oddział w Ł. stwierdził, że M. T. jako pracownik u płatnika składek (...) sp. z o.o. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od dnia 1 lipca 2014 roku. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że stanowisko pracy: „geodeta, specjalista do spraw inwestycji”

z wykazaną kwotą wynagrodzenia, stanowiącą podstawę wymiaru składek - 7.500 zł - zostało utworzone specjalnie dla ubezpieczonej, nie z potrzeby faktycznego świadczenia pracy, lecz jedynie w celu uzyskania możliwości skorzystania ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych

w razie choroby i macierzyństwa, przysługujących z tytułu zatrudnienia. Ubezpieczona od dnia 1 października 2014 roku stała się niezdolna do pracy

z powodu choroby przypadającej w okresie ciąży. Zdaniem ZUS przedstawiona dokumentacja, związana z zatrudnieniem została sporządzona jedynie w celu uwiarygodnienia nieistniejącego stosunku pracy, a umowa o pracę z dnia 1 lipca 2014 roku ma charakter pozorny i zmierzała jedynie do uzyskania dodatkowego tytułu do ubezpieczeń społecznych i skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego w związku z ciążą i macierzyństwem od wyższej podstawy ich wymiaru.

/decyzja - k. 1 - 3 verte akt ZUS/

W dniu 7 kwietnia 2015 roku pełnomocnik ubezpieczonej złożył odwołanie od ww. decyzji, wnosząc o jej zmianę i ustalenie podlegania przez M. T. ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 1 lipca 2014 roku. Pełnomocnik ubezpieczonej podniósł, że nawiązanie stosunku pracy, choćby zmierzało wyłącznie do uzyskania świadczeń ubezpieczeniowych, nie jest sprzeczne

z ustawą. Ubezpieczona miała bowiem faktycznie wykonywać pracę na rzecz płatnika składek w spornym okresie.

/odwołanie - k. 2 - 11/

Na rozprawie w dniu 9 lutego 2016 roku prokurent działający w imieniu zainteresowanej spółki oświadczył, że przyłącza się do stanowiska ubezpieczonej.

/stanowisko zainteresowanej - e-protokół z dn. 9 lutego 2017 roku - 00:02:27 - 00:02:43

- płyta - k. 427/

W toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie. Wnioskodawczyni oraz występujący w imieniu zainteresowanej spółki prokurent poparli odwołanie. Pełnomocnik organu rentowego wniósł zaś o jego oddalenie oraz o zasądzenie kosztów postępowania według złożonego zestawienia.

/stanowiska stron - e-protokół z dn. 1 lutego 2017 roku - 01:33:01 - 01:39:08 - płyta - k. 427/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny

Wnioskodawczyni M. T. ma wykształcenie wyższe. Ukończyła Akademię (...) w K. na kierunku Geodezja i Kartografia uzyskując tytuł inżyniera.

/okoliczności bezsporne - dyplom w aktach osobowych - k. 197/

Wnioskodawczyni, w okresie od 1 września 1999 roku do 30 kwietnia 2011 roku pracowała jako asystent geodety w (...) sp. z o.o.

/okoliczności bezsporne - świadectwo pracy w aktach osobowych - k. 197/

W 2013 roku wnioskodawczyni rozpoczęła prowadzenie działalności gospodarczej, która miała polegać na nawiązywaniu współpracy z inwestorami i nadzorowaniu w ich imieniu prac budowlanych. Działalność ta nie przynosiła wnioskodawczyni spodziewanych zysków, dlatego rozpoczęła poszukiwania pracy.

/zeznania wnioskodawczyni - e-protokół z dnia 1 lutego 2017 roku - 00:31:57 - 01:01:29
- płyta - k.427/

Wnioskodawczyni z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej rozliczała składki na ubezpieczenia społeczne od najniższej podstawy wymiaru. (480,00 zł w 2013 roku, 504,00 zł w 2014 roku).

/okoliczności bezsporne/

Wnioskodawczyni uznała, że zatrudnienie będzie dla niej bardziej opłacalne. Ze swojej działalności uzyskiwała zysk w wysokości ok. 4.500 zł netto. Zaprzestała prowadzenia działalności we wrześniu 2014 roku.

/zeznania wnioskodawczyni - e-protokół z dnia 1 lutego 2017 roku - 00:31:57 - 01:01:29 - płyta - k.427/

P. L. pracował razem z wnioskodawczynią w (...) sp. z o.o. Prowadził także własną działalność gospodarczą pod nazwą GRAD. Do firmy tej zgłosił się, wiosną 2014 roku (w marcu lub w kwietniu) K. H. (1), poszukując kogoś do współpracy. Chodziło mu o osobę, która w imieniu spółki (...) będzie nadzorowała przyjęte do wykonania inwestycje. P. L. nie mógł przyjąć tego zlecenia, ale polecił w tym zakresie wnioskodawczynię, z którą K. H. nawiązał kontakt. Osoby te wcześniej się nie znały.

/zeznania świadka P. L. k 231, zeznania świadka K. H. (1) - e-protokół z dnia 15 listopada 2016 roku - 00:27:52 -00:47:30- k. 276; przesłuchanie wnioskodawczyni -e-protokół z dnia 1 lutego 2017 roku - 00:31:57 - 01:01:29 - płyta - k.427/

Wnioskodawczyni kończyła jednak realizację zlecenia rozpoczętego w ramach własnej działalności. Umówiła się więc z K. H. (1), że pracę rozpocznie od lipca 2014 roku. Początkowo strony rozważały współpracę pomiędzy firmami i wnioskodawczyni przedstawiła ofertę wraz z ceną.

/pismo k 14, przesłuchanie wnioskodawczyni - e-protokół z dnia 1 lutego 2017 roku - 00:31:57 - 01:01:29 - płyta - k.427/

K. H. (1) od 5 marca 1998 roku do 10 lutego 2015 roku prowadził działalność gospodarczą pod nazwą Zakład Usługowy (...). Od kwietnia 2014 roku jest jedynym współnikiem i prokurentem (...) sp. z o.o. Spółka zatrudniła pracowników fizycznych, którzy pracowali wcześniej dla K. H. (1).

/zeznania świadka K. H. (1) -k 274, e-protokół z dnia 15 listopada 2016 roku - 00:27:52 -00:47:30 - płyta - k. 276; wydruk z (...) k. 27; wydruk z KRS - k. 53 - 65 akt ZUS - płyta - k. 276/

(...) obu działalności jest taki sam, ale w ramach spółki zawierane są większe kontrakty. Spółka wykonuje także instalacje zewnętrzne, dlatego potrzebny był specjalista do spraw inwestycji. K. H. (1) szukał pracownika. Nie chciał współpracować z wnioskodawczynią w ramach prowadzonej przez nią działalności gospodarczej, bo traktował jej firmę jako konkurencyjną. Uważał, że wnioskodawczyni lepiej będzie realizowała swoje obowiązki jako pracownik.

/zeznania świadka K. H. (1) k 274, e-protokół z dnia 15 listopada 2016 roku - 00:49:38 -01:06:16 - płyta - k. 276; przesłuchanie wnioskodawczyni - e-protokół z dnia 1 lutego 2017 roku - 00:31:57 - 01:01:29 - płyta - k.427/

W dniu 1 lipca 2014 roku ubezpieczona zawarła umowę o pracę z (...) sp. z o.o. na stanowisku geodety, specjalisty do spraw inwestycji, w pełnym wymiarze czasu pracy. Umowa zawarta została na czas nieokreślony. Umówione wynagrodzenie wyniosło 7.500 zł brutto. Jako miejsce wykonywania pracy wskazano siedzibę firmy oraz całą Polskę.

/okoliczności bezsporne - umowa w aktach osobowych - k. 197/

W spółce nie było praktyki zawierania umowy na czas określony lub na okres próbny.

/zeznania świadka K. H. (1) - e-protokół z dnia 15 listopada 2016 roku - 00:27:52 - 00:47:30 - płyta - k. 276

Przedstawiony ubezpieczonej zakres obowiązków obejmował: analizę dokumentacji geodezyjnej i technicznej obecnych i potencjalnych kontraktów, prowadzenie dokumentacji fotograficznych wskazanych inwestycji, doradztwo w zakresie geodezyjnym i nadzór inwentaryzacyjny, negocjacje z podwykonawcami poszczególnych inwestycji, nadzór i negocjacje cen dostaw materiałów, poszukiwanie nowych kontrahentów dla Spółki, przygotowywanie dokumentacji księgowej do przekazania do biura rachunkowego, prowadzenie raportu kasowego spółki, prowadzenie bieżącej obsługi spółki, prowadzenie prostego doradztwa w sprawie warunków i możliwości otrzymania dofinansowania (wskazywanie linków i innych możliwości uzyskania dokładnej informacji), pełnienie funkcji specjalisty ds. rozliczeń projektów, inne czynności zlecone przez przełożonego.

/okoliczności bezsporne - zakres obowiązków w aktach osobowych - k. 197; przesłuchanie wnioskodawczynie - e-protokół z dnia 1 lutego 2017 roku - 00:31:57 - 01:01:29 - płyta - k.427/

Wnioskodawczynie świadczyła pracę w siedzibie spółki przy ul. (...) oraz jeździła na budowy. Pracowała przy budowie pawilonu A. przy ul. (...), przy budowie sklepu (...) w Z. oraz w Ł..

/zeznania świadka M. S. k 273 odwrót, przesłuchanie wnioskodawczynie - e-protokół z dnia 1 lutego 2017 roku - 00:31:57 - 01:01:29 - płyta - k.427/

Wnioskodawczynie codziennie podpisywała listę obecności. Pracowała osiem godzin dziennie.

/listy obecności - k. 39 - 49 akt ZUS; przesłuchanie wnioskodawczynie - e-protokół z dnia 1 lutego 2017 roku - 00:31:57 - 01:01:29 - płyta - k.427/

Wnioskodawczynie otrzymywała wynagrodzenie przelewem na rachunek bankowy.

/listy płac - k. 27 - 37 akt ZUS/

(...) sp. z o.o. wykonywała prace instalacyjne wodno - kanalizacyjne, CO oraz wentylację przy budowie (...) handlowego (...) na ul. (...) w Ł.. Wnioskodawczynie dwukrotnie przyjeżdżała na budowę z dokumentami dla kierownika budowy - M. S.. Były to dokumenty związane z próbą szczelności instalacji, badaniem wydajności instalacji. M. S. nie kwitował odbioru tych dokumentów. Odbiór budowy nastąpił w połowie listopada 2014 roku.

/zeznania świadka M. S. k 273 odwrót, e-protokół z dnia 15 listopada 2016 roku - 00:10:49 - 00:19:20 - płyta - k. 276; zeznania świadka K. H. (1) - e-protokół z dnia 15 listopada 2016 roku - 00:27:52 - 00:47:30; dokumentacja inwestycji - k. 368 - 396; przesłuchanie wnioskodawczynie - e-protokół z dnia 1 lutego 2017 roku - 00:31:57 - 01:01:29 - płyta - k.427/

Obsługą rachunkową (...) sp. z o.o. zajmowała się M. Ś. oraz jej pracownik H. K.. Ubezpieczona zawoziła im dokumenty księgowe. Nie kwitowała dokumentów.

/zeznania świadka M. Ś. - k 213, świadka H. K. k 273 odwrót, przesłuchanie wnioskodawczynie - e-protokół z dnia 1 lutego 2017 roku - 00:31:57 - 01:01:29 - płyta - k.427/

H. K. obsługiwała (...) sp. z o.o. jako księgowa w biurze rachunkowym. Wnioskodawczynie przywoziła do biura dokumenty księgowe spółki. Przyjeżdżała raz lub dwa razy w miesiącu. Wnioskodawczynie opisywała faktury zakupowe i robiła raporty kasowe.

/zeznania świadka H. K. - e-protokół z dnia 15 listopada 2016 roku - 00:19:20 - 00:27:52 - płyta - k. 276; zeznania świadka K. H. (1) - e-protokół z dnia 15 listopada 2016 roku - 00:27:52 - 00:47:30 - płyta - k. 276; faktury - k. 282 - 300 verte; raporty kasowe - 407 - 418; zeznania wnioskodawczynie - e-protokół z dnia 1 lutego 2017 roku - 00:31:57 - 01:13:03 - płyta - k.427/

Wnioskodawczynie prowadziła dokumentację potrzebną do przygotowania oferty, zliczała koszty całej inwestycji oraz przygotowywała materiały do wykonania kontraktów. Wnioskodawczynie ustalała też ceny, przygotowywała komplet dokumentów do odbioru budynków. Zajmowała się obsługą biura rachunkowego oraz tworzyła dokumentację geodezyjną. Wcześniej czynności te wykonywał K. H. (1). Po rozpoczęciu zwolnienia przez wnioskodawczynię, obsługę geodezyjną wykonać musiał generalny wykonawca obiektu.

/zeznania świadka K. H. (1) - e-protokół z dnia 15 listopada 2016 roku - 00:27:52 - 00:47:30 - płyta - k. 276; przesłuchanie wnioskodawczynie - e-protokół z dnia 1 lutego 2017 roku - 00:31:57 - 01:01:29; 01:25:02 - 01:33:01 - płyta - k.427/

Wnioskodawczynie wytyczała trasę ułożenia rurociągu lub innej instalacji. Później sprawdzała prawidłowość jej ułożenia. Wykonywała szkice dla inwestora.

/zeznania świadka K. H. (1) - e-protokół z dnia 15 listopada 2016 roku - 00:49:38 - 01:16:05 - płyta - k. 276; dokumentacja - k.301 - 334; przesłuchanie wnioskodawczynie - e-protokół z dnia 1 lutego 2017 roku - 00:31:57 - 01:13:03 - płyta - k.427/

Wnioskodawczynie potwierdzała przyjęcie swoich zadań do realizacji, a nie całego kontraktu. Nie potrzebowała pełnomocnictw do składania ofert. Wnioskodawczynie opracowała kosztorys wstępny, przedłożony inwestorowi z ulicy (...), ale inwestycja nie doszła do realizacji. K. H. (1) sprawdzał dokumenty i raporty sporządzane przez wnioskodawczynię. Wnioskodawczynie nie składała żadnych podpisów, tworzyła jedynie dokumenty wewnętrzne w spółce.

/zeznania świadka K. H. (1) - e-protokół z dnia 15 listopada 2016 roku - 01:16:05 - 01:27:17 - płyta - k. 276 oraz e-protokół z dnia 1 lutego 2017 roku - 00:10:54 - 00:29:55 - płyta - k. 427; przesłuchanie wnioskodawczynie - e-protokół z dnia 1 lutego 2017 roku - 01:01:29 - 01:13:03 - płyta - k.427/

Wnioskodawczynie od dnia 1 października 2014 roku poszła na zwolnienie lekarskie. /okoliczność bezsporna, a nadto: listy obecności - k. 39 - 49 akt ZUS; dokumentacje medyczna k. 225/

Wnioskodawczynie wiedziała, że jest w ciąży w chwili rozpoczęcia pracy, ale czuła się wówczas dobrze i nie chciała rezygnować z pracy. Obecnie jest na urlopie wychowawczym i planuje wrócić do pracy w kwietniu 2017 roku.

/przesłuchanie wnioskodawczynie - e-protokół z dnia 1 lutego 2017 roku - 00:31:57 - 01:01:29 - płyta - k.427; dokumentacja medyczna - k. 225/

Ciąża wnioskodawczynie została potwierdzona w badaniu lekarskim z dnia 2 czerwca 2014 roku.

/karta ciąży - k. 259/

Wnioskodawczynie otrzymała w dniu 1 lipca 2014 roku zaświadczenie o braku przeciwwskazań do wykonywania pracy na stanowisku geodety.

/zaświadczenie lekarskie w aktach osobowych - k. 197/

M. T. urodziła dziecko w dniu 8 lutego 2015 roku.

/dokumentacja medyczna - k. 208 - 218 verte; k. 223 - 223 verte/

W związku ze zwolnieniem lekarskim M. T., (...) sp. z o.o. zawarła, w listopadzie 2014 roku, z P. L. umowę cywilnoprawną obejmującą współpracę w sprawach geodezyjnych. Umowa nie precyzowała z góry ilości zleceń i czasu ich wykonania. P. L. pozostawał w gotowości do przyjęcia zlecenia oraz zobowiązał się doradzać firmie. Nie uzyskał dochodów z tej umowy.

/zeznania świadka P. L. 00:14:37 - 00:18:56/

K. H. (1) obecnie nie wykonuje części geodezyjnej, ponieważ nie ma do tego pracownika. Zmienił również biuro rachunkowe na takie, które przejęło część dotychczasowych obowiązków wnioskodawczynie w zakresie opisywania faktur i tworzenia raportów kasowych.

/zeznania świadka K. H. (1) - e-protokół z dnia 15 listopada 2016 roku - 00:27:52 - 00:47:30 - płyta - k. 276

Spółka uzyskuje zysk netto od 5 do 10 tysięcy złotych miesięcznie.

/zeznania świadka K. H. (1) - e-protokół z dnia 15 listopada 2016 roku - 00:27:52 - 00:47:30 - płyta - k. 276

Przerzucenie spraw geodezyjnych na wykonawcę, powoduje, że zysk z kontraktu zmniejsza się o ok. 30.000 zł. Dlatego K. H. (1) nadal chce zatrudniać wnioskodawczynię, po zakończeniu urlopu wychowawczego.

/zeznania świadka K. H. (1) - e-protokół z dnia 15 listopada 2016 roku - 00:47:30 - 00:49:38 - płyta - k. 276

Sytuacja finansowa (...) sp. z o.o. w latach 2014 - 2016 była dobra pomimo wykazywanej straty księgowej. Jest to tzw. strata papierowa. W tym czasie spółka zrealizowała kilka kontraktów (m. in. dla (...), NETTO i (...)) Ł. wartość tych inwestycji netto wyniosła 2.649.224,00 zł. Na dzień 31 sierpnia 2016 roku spółka odnotowała zysk księgowy na poziomie 400.373,73 zł.

/dokumentacja księgowa k 119-128, k. 335 - 346; umowa k 368 - 396, zeznania świadka K. H. (1) - e-protokół z dnia 1 lutego 2017 roku - 00:10:54 - 00:29:55 - płyta - k. 427/

Oceniając materiał dowodowy Sądu uznał, że dokumentacja złożona na potwierdzenie wykonywania czynności pracowniczych na stanowisku geodety – specjalisty do spraw inwestycji, w tym zdjęcia, szkice, dokumentacja wykonywanych inwestycji, nie mogą stanowić samoistnego dowodu na potwierdzenie świadczenia pracy przez wnioskodawczynię u płatnika składek (...) sp. z o.o. Dokumentacja ta potwierdza jedynie fakt jej sporządzenia oraz ewentualnie realizację określonych kontraktów przez (...) sp. z o.o. Same podpisy wnioskodawczynie oraz pieczętki składane na tych dokumentach nie potwierdzają jeszcze, że zostały sporządzone przez wnioskodawczynię. Podpisy te mogły ponadto zostać złożone w każdym czasie, niezależnie od pełnionych przez wnioskodawczynię obowiązków. Sąd dokumenty te wziął zatem pod uwagę, ale ustalając stan faktyczny sprawy oparł się przede wszystkim na kompletnym i zbieżnym osobowym materiale dowodowym.

Jednocześnie Sąd, na podstawie zgromadzonego materiału ustalił, że wnioskodawczynie rzeczywiście świadczyła pracę na rzecz (...) sp. z o.o. Zajmowała się dokumentacją księgową spółki, sporządzała raporty kasowe i opisywała faktury, a także gromadziła dokumenty potrzebne do realizacji kolejnych inwestycji, analizowała ich koszty, tworzyła dokumentację geodezyjną oraz nadzorowała realizację prac w tym zakresie.

Nie ma wątpliwości, co do tego, że wykształcenie wnioskodawczynie oraz jej wcześniejsza droga zawodowa czyniły ją osobą odpowiednią do zatrudnienia na stanowisku geodety. Z zeznań K. H. (1) wynika zaś, że pracownik był potrzebny, a jego praca generowała większe zyski dla spółki. Stanowisko to nie zostało zlikwidowane. K. H. (1) oczekuje na powrót wnioskodawczynie do pracy, a ona sama deklaruje taki zamiar. Jednocześnie pracodawca został zmuszony do innego podziału pracy

w spółce w związku z nieobecnością M. T..

Wnioskodawczyni nie zaprzecza, że w chwili rozpoczęcia pracy wiedziała, że jest w ciąży, co oczywiście nie podważa jej zamiaru świadczenia pracy. Z dokumentacji medycznej z okresu ciąży wynika, że przed dniem 1 października 2014 roku nie było wskazań do zaprzestania pracy. Wnioskodawczyni otrzymała również zaświadczenie o braku przeciwwskazań do wykonywania pracy na stanowisku geodety od lekarza medycyny pracy.

Istotnie w zeznaniach wnioskodawczyni i K. H. (2) pojawiła się rozbieżność, co do tego, czy wiedział on o ciąży wnioskodawczyni w chwili przyjmowania jej do pracy w spółce. K. H. (1), inaczej niż M. T. twierdził, że o tym nie wiedział. W ocenie Sądu nie ma to jednak znaczenia dla oceny materiału dowodowego, wobec wykazania faktycznego wykonywania pracy przez wnioskodawczynię na podstawie umowy o pracę z dnia 1 lipca 2014 roku. Wnioskodawczyni nie miała przy tym obowiązku informowania potencjalnego pracodawcy o ciąży.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje

Odwołanie M. T. zasługuje na uwzględnienie w świetle zgromadzonego materiału dowodowego i powoduje zmianę zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1 oraz art. 12 ust 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t. j. Dz. U. z 2016 roku, poz. 963 ze zm.) obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu - podlegają pracownicy, czyli osoby fizyczne pozostające w stosunku pracy, w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Jak stanowi art. 1 ust 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t. j. Dz. U. z 2016 roku, poz. 372 ze zm.) osobom objętym ubezpieczeniem społecznym przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i wysokości określonych ustawą w razie choroby i macierzyństwa.

Kwestią sporną w rozpoznawanej sprawie było, czy M. T. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym jako pracownik płatnika składek (...)
sp. z o.o.

O uznaniu stosunku łączącego strony za stosunek pracy rozstrzygają przepisy prawa pracy.

Zgodnie z art. 22 § 1 Kodeksu pracy, przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca – do zatrudnienia pracownika za wynagrodzeniem. O tym, że strony zawarły umowę o pracę nie decyduje zatem samo formalne jej spisanie, lecz faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy. Jedną z najważniejszych cech pracy świadczonej w ramach stosunku pracy jest podporządkowanie pracownika.

Najistotniejszymi elementami stosunku pracy są: dobrowolność zobowiązania, obowiązek pracownika świadczenia pracy osobiście, w sposób ciągły, podporządkowany poleceniom pracodawcy, który jest obowiązany do wynagrodzenia pracownika za świadczoną na jego rzecz pracę, ponoszenie ryzyka gospodarczego, produkcyjnego i osobowego przez pracodawcę, staranne działanie w procesie pracy. Zgodnie z art. 80 k.p. wynagrodzenie przysługuje pracownikowi za wykonaną pracę, a nie jej rezultat. Pracodawca może również wymierzać określone przepisami prawa pracy kary w ramach odpowiedzialności porządkowej.

Art. 22 § 1¹ k.p. wskazuje, że zatrudnienie w warunkach określonych w § 1 jest zatrudnieniem na podstawie stosunku pracy, bez względu na nazwę zawartej przez strony umowy.

Organ rentowy stanął na stanowisku, że umowa o pracę, zawarta pomiędzy wnioskodawczynią a płatnikiem składek jest nieważna, ponieważ nie doszło faktycznie do nawiązania stosunku pracy.

Tymczasem wnioskodawczyni wykazała, że zgodnym zamiarem stron umowy z dnia 1 lipca 2014 roku było nawiązanie stosunku pracy. Realizowane były bowiem wszystkie elementy stosunku pracy. Wnioskodawczyni świadczyła pracę pod kierownictwem pracodawcy (K. H.). Musiała rozliczać się z czasu i ilości wykonanej pracy. Jej praca była sprawdzana i zatwierdzana przez K. H. (2) - współnika i prokurenta spółki.

Nie jest zatem zasadne stanowisko organu rentowego, który w zawartej pomiędzy stronami umowie upatruje pozorności, tylko ze względu na fakt rozpoczęcia zwolnienia lekarskiego, związanego z chorobą w okresie ciąży, w kilka miesięcy po podjęciu pracy oraz ze względu na wysokość podstawy wymiaru składek z tytułu tego zatrudnienia - znacznie wyższego niż podstawa zadeklarowana z tytułu prowadzonej wcześniej działalności gospodarczej.

Pamiętać należy przy tym, że samo przekonanie, że kobieta w ciąży zawarła umowę o pracę w celu uzyskania ochrony ubezpieczeniowej w związku chorobą i macierzyństwem w żadnym razie nie uzasadnia wyłączenia z ubezpieczeń społecznych. Ustaleniu zawsze powinno podlegać, czy strony miały rzeczywisty zamiar wywołania skutków prawnych wynikających z pozornego oświadczenia woli, przy czym brak tego zamiaru dotyczy samej treści czynności prawnej (np. brak zamiaru świadczenia oznaczonej w umowie pracy) (tak też Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 10 maja 2016 roku, sygn. akt III AUa 1467/15, publ. LEX nr 2062051).

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Główną cechą czynności pozornej jest brak zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie łączą się z oświadczeniem określonej treści. Zachodzi wtedy świadoma,

z góry założona sprzeczność między złożonym oświadczeniem, a realnym zgodnym zamiarem obu stron czynności prawnej. Celem zaś tego działania jest, jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 marca 2004 roku w sprawie o sygn. akt III CK 456/02 (publ. Legalis nr 68095), „upozorowanie woli stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana”. Konsekwencją takiego działania jest uznanie takiego oświadczenia za nieważne, pozbawione cechy konstytutywności. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności.

Podsumowując, czynność prawna pozorna to taka, która zawiera następujące elementy:

- 1) oświadczenie musi być złożone tylko dla pozorów,
- 2) oświadczenie musi być złożone drugiej stronie,
- 3) adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów.

Wskazane elementy muszą wystąpić łącznie, brak któregośkolwiek z nich nie pozwala na uznanie czynności prawnej za dokonaną jedynie dla pozorów. Osoba składająca oświadczenie woli dla pozorów nie chce, aby powstały takie skutki prawne, jakie normalnie prawo łączy z tego typu oświadczeniem, ponieważ nie chce w ogóle wywoływać żadnych skutków (pozorność czysta) albo chce wywołać inne niż te, które wynikałyby ze złożonego przez nią oświadczenia woli (pozorność kwalifikowana). Za pozorne uznać można jedynie oświadczenia woli skierowane do określonego adresata, który zgadza się na pozorność danej czynności prawnej. Zgoda musi być wyraźna i nie budzić żadnych wątpliwości. Zgoda drugiej strony czynności prawnej na jej pozorność musi być wyrażona najpóźniej w chwili jej dokonywania. Czynność prawna pozorna jest dotknięta nieważnością bezwzględna i nie wywołuje żadnych skutków prawnych od początku (*ex tunc*).

Podkreślenia wymaga przy tym, że ta sama czynność prawna nie może być równocześnie kwalifikowana jako pozorna (art. 83 § 1 k.c.) i mająca na celu obejście ustawy (art. 58 § 1 k.c.) (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 marca 2006 roku, sygn. akt II PK 163/05, publ. OSNP 2007, nr 5-6, poz. 71). Powołane przepisy stanowią odrębne

i wykluczające się wzajemnie podstawy nieważności czynności prawnej. Czynność pozorna jest zawsze nieważna. Niekiedy ważna może być czynność ukryta. Dopiero wówczas jest możliwe badanie jej treści i celu w świetle kryteriów wyrażonych w art. 58 k.c. Nie jest więc możliwe obejście prawa poprzez dokonanie czynności prawnej pozornej (por. np. W. W., Obejście prawa jako przyczyna nieważności czynności prawnej, Kwartalnik Prawa Prywatnego 1999 nr 1, s. 69).

O czynności prawnej mającej na celu obejście ustawy można mówić wówczas, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń wynikających

z przepisu ustawy i tylko z takim zamiarem została dokonana. Nie jest natomiast obejściem prawa dokonanie czynności prawnej w celu osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością prawną. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalno-rentowego, chorobowego

i wypadkowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia ubezpieczeniem i ewentualnego korzystania ze świadczeń z tego ubezpieczenia nie może być kwalifikowane jako obejście prawa. W sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa (tak też SN w wyroku z dnia 2 lipca 2008 r., sygn. akt II UK 334/07, publ. LEX nr 531865).

Sąd Okręgowy w całości podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 24 lutego 2010 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt II UK 204/09 (Lex nr 590241), zgodnie z którym, o tym czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych.

Nadto Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 stycznia 2005 roku (II UK 141/04, OSNP 2005/15/235), stwierdza, że stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.).

Z powyższego jednoznacznie wynika, że motywacja skłaniająca do zawarcia umowy o pracę nie ma znaczenia dla jej ważności przy założeniu, że nastąpiło rzeczywiste świadczenie pracy, zgodnie z warunkami określonymi w art. 22 § 1 k.p.

Tym samym nie można czynić odwołującej się zarzutów, że zawarła kwestionowaną umowę o pracę jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych, pod tym jednak warunkiem, że na podstawie tej umowy realizowała zatrudnienie o cechach pracowniczych.

Głównym celem zawarcia umowy o pracę winno być zatem nawiązanie stosunku pracy, a jedynie rezultatem i pośrednim celem zatrudnienia jest uzyskanie wskazanych korzyści. Podkreślić przy tym należy, że zarówno przepisy prawa pracy, prawa ubezpieczeń społecznych, jak i przepisy ustrojowe pozwalają kształtować elementy stosunku pracy zgodnie z wolą stron.

Mając na uwadze dotychczas poczynione rozważania prawne należy podkreślić, że w realiach niniejszej sprawy Sąd Okręgowy w Łodzi, w celu dokonania kontroli prawidłowości zaskarżonej decyzji organu rentowego musiał ustalić, czy pomiędzy wnioskodawczynią, a płatnikiem składek istotnie doszło do nawiązania i realizacji stosunku pracy w warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p.

Jak już wcześniej wykazał Sąd Okręgowy, nie można mieć wątpliwości, że umowa o pracę, zawarta z wnioskodawczynią w dniu 1 lipca 2014 roku jest ważna. Stanowisko takie uzasadniają bowiem okoliczności faktyczne.

Wykazano, że pracodawca miał potrzebę zatrudnienia pracownika na stanowisku geodety. Wnioskodawczyni zaś poszukiwała zatrudnienia, dającego jej stabilizację i lepsze warunki finansowe. Nawet, jeśli zależało jej na zapewnieniu sobie możliwości uzyskania bardziej korzystnych świadczeń z ubezpieczeń społecznych w związku z chorobą w okresie ciąży i macierzyństwem, niż mogłaby uzyskać jako osoba prowadząca działalność gospodarczą, to jak wynika z przeprowadzonych wcześniej rozważań prawnych, nie można jej czynić z tego powodu zarzutów, pod warunkiem, że pracę tę rzeczywiście wykonywała. Poczynione przez Sąd Okręgowy ustalenia potwierdzają faktyczne świadczenie pracy pod kierownictwem K. H. (1). Wnioskodawczyni stawiała się codziennie do pracy i brała czynny udział w realizacji inwestycji, którymi zajmowała się spółka (...). Wnioskodawczyni nie wykonywała czynności ściśle przypisanych geodecie, ale zakres jej prac wiązał się z szeroko pojętym nadzorem budowlanym. Należy zauważyć, że tylko osoba o takim samym bądź zbliżonym do wnioskodawczyni wykształceniu byłaby w stanie wykonywać prace, powierzone wnioskodawczyni.

Sąd Okręgowy nie przyjął bezkrytycznie za wiarygodne szeregu dokumentów, na których swój podpis złożyła wnioskodawczyni. Dokumenty te były częstokroć sporządzone jeszcze przed podjęciem przez nią pracy w spółce (...) i dotyczyły inwestycji już realizowanych. Jednak analiza całego materiału dowodowego, w tym zeznań osób, które były bezpośrednimi świadkami świadczenia pracy przez wnioskodawczynię, pozwoliły na uznanie za wiarygodne twierdzeń M. T. o tym, że podpisując się na dokumentach potwierdzała zapoznanie się z nimi. Wszak zarówno księgowa jak i pracownik zupełnie innej firmy potwierdzili, że powódka świadczyła pracę na rzecz (...). Nie robiła tego we własnym imieniu, jak też nie miała żadnego pełnomocnictwa od zarządu spółki (...). Wszystkie czynności realizowała jako pracownik i na ryzyko pracodawcy.

A zatem wobec udowodnienia zgodnego zamiaru realizacji stosunku pracy przez obie strony oraz świadczenia pracy w rozumieniu art. 22 § 1 k.p. przez wnioskodawczynię, kwestią drugorzędną pozostaje jej motywacja poszukiwania zatrudnienia.

Odnosząc się zaś jeszcze do wysokości uzyskiwanego przez wnioskodawczynię wynagrodzenia, wskazać należy, że sytuacja finansowa spółki pozwalała na ustalenie go na takim poziomie, tym bardziej, że jak zeznał K. H. (1) zatrudnienie na stałe pracownika geodety wyraźnie przekładało się na zyski spółki. Wnioskodawczyni po zakończeniu urlopu macierzyńskiego chce wrócić do pracy, a pracodawca oczekuje na jej powrót. Stanowisko nie zostało zlikwidowane. Ponadto nie należy tracić z pola widzenia okoliczności, że wnioskodawczyni ma wyższe wykształcenie i określone doświadczenie na stanowisku geodety, zaś kwota 7500 złotych brutto nie jest wygórowana dla osoby o takich kwalifikacjach. Wnioskodawczyni podkreślała również, że korzystała w pracy z własnego samochodu i telefonu, a uzyskane wynagrodzenie miało jej rekompensować te dodatkowe wydatki.

W istniejącym stanie faktycznym należy zatem stwierdzić, że strony, zawierając umowę o pracę miały zamiar wywołania skutków wynikających z umowy o pracę i realizacji stosunku pracy. Zgłoszenie wnioskodawczyni z tego tytułu do ubezpieczeń społecznych było zatem ważne i skutkowało objęciem jej obowiązkowymi ubezpieczeniami pracowniczymi.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy w Łodzi, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że M. T. podlega od dnia 1 lipca 2014 roku obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym, tj. ubezpieczeniu emerytalnemu, ubezpieczeniom rentowym, ubezpieczeniu chorobowemu, ubezpieczeniu wypadkowemu jako pracownik (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Mając na uwadze wynik postępowania oraz datę wniesienia odwołania od zaskarżonej decyzji, Sąd o kosztach procesu orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 12 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t. j. Dz. U. 2013, poz. 461) bez uwzględnienia zmiany tego przepisu wprowadzonej dopiero od 1 sierpnia 2015 roku przez § 1 pkt 3b Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 lipca 2015 roku

(Dz. U. 2015, poz. 1079) i zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. na rzecz M. T. kwotę 60 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Z uwagi na datę wniesienia odwołania od zaskarżonej decyzji zastosowania nie miało również obecnie obowiązujące Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1800) zmienione Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku (Dz.U. 2016, poz. 1668), którego nie stosuje się do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem jego wejścia w życie - tj. przed 1 stycznia 2016 roku. Do czasu zakończenia takich postępowań w danej instancji stosuje się przepisy dotychczasowe.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego.

6.03. 2017 roku

M.U.